

gen, zu schütteln RV. 3, 32, 4. यतो विपान एतति 8, 6, 29. प्रकामन्वेपते zittert Suçr. 1, 236, 14. Çāk. 70, 15. हिमार्त इव वेपते सकल एष बिम्बा-धरः ad 69, 2. Spr. 1230. मनः कदलिकेवाद्याप्येका वेपते Prab. 63, 13. पर्वताग्राणि वेपते R. 6, 16, 4. मन्मन्त्रप्रकृणात् — तेषां पापानि वेपते को-टिजन्मकृतानि च so v. a. weichen gleichsam erschrocken Pañkāt. 1, 13, 13. अवेपत KATHās. 19, 105. वेपमान BHAG. 11, 35. MBh. 2, 2339. 3, 522. 2174. 2207. 2611. 2840. 2975. 3, 6042. 12, 4286. R. 1, 64, 5. 2, 26, 6. 60, 1. 62, 6. 63, 49. 92, 15. 3, 53, 62. RAGH. 11, 55. KATHās. 19, 90. DAÇAK. 94, 16. Pañkāt. 43, 8. 93, 2. 94, 4. वेपती MBh. 3, 1864. 10989. R. 1, 63, 13. — Vgl. विप्र, वेपथु u. s. w.

— caus. वेपयति, विपयति, अवीविपत्तः zittern machen, schwingen, schütteln: शिप्रै RV. 8, 63, 10. 12, 2. AV. 5, 22, 10. चक्रं न वृत्तं व्यती-रवीविपत्तु RV. 1, 133, 6. सिन्धैर्मावधि वेना अवीविपत्तु 9, 73, 2. विपय-ति बर्हिः 7, 21, 2. वेपयन्मण्डलं भुवः Bhāg. P. 3, 21, 53. 9, 4, 47. वातवे-पित KATHās. 111, 10. Bhāg. P. 10, 20, 6. भुववीर्यवेपित 8, 7, 10. वेपित-कंधरा Mārka. P. 1, 41. मनो मदनवेपितम् Bhāg. P. 6, 1, 62. सवेपितम् mit Zittern (also wohl von वेप् simpl.) Spr. (II) 1637.

— उद् in unruhige Bewegung gerathen, erzittern, erschrecken: उद्दे-पमाना मनसा चतुष्पा हृदयेन च (धावत्) AV. 5, 21, 2. Kāt. 31, 3. TBh. 3, 2, 4, 7. उद्देपते मे हृदयम् MBh. 3, 2028. नरुस्तिगात्रैरुद्देपमानैः 8, 4900. Vgl. उद्देप. — caus. erschrecken (trans.) AV. 9, 8, 6. 11, 9, 12. 18. 13, 3, 1.

— परि zittern: बाहुर्धामः परिवेपते स्म R. 5, 28, 14.

— प्र erzittern: यः शीतेन प्रवेपते Suçr. 1, 113, 2. प्रावेपत भयोद्धिमा प्रवति कदली यया MBh. 3, 403. प्रावेपत सुसंज्ञस्तः 13, 2325. R. 5, 21, 1. शिरोभिः पतिताः सर्वे प्रावेपत यथोर्गाः HARIV. 3830. भयात्प्रवेपे R. 2, 8, 8. प्रवेपमान MBh. 4, 459. KUMĀRAS. 3, 27. BRAHMA-P. in LA. (III) 37, 20. DAÇAK. 72, 14. नागाश्चाष्टमुखास्तत्र प्रावेपन्नभयोडिताः (प्रवेपुरतिपीडिताः die neuere Ausg.) HARIV. 10392. हृदयेन प्रवेपती MBh. 3, 16756. 13, 4614. HARIV. 4744. Bhāg. P. 3, 14, 36. Vgl. प्रवेप fgg. — caus. erschüt-tern: पर्वतान् RV. 1, 39, 5. 3, 26, 4. 8, 7, 4. in schwingende Bewegung setzen, erzittern machen: प्रावीविपद्वाच कुर्मि न सिन्धुः 9, 96, 7. प्रवेप-यङ्गुत्रुसंधानम् MBh. 3, 707. प्रवेपित in eine zitternde Bewegung versetzt, erzitternd: शरशतिस्तीक्ष्णैर्व्यचक्षेदप्रवेपितैः R. 6, 79, 35. बाहुरेकः प्रवे-पितः 5, 27, 28. प्रवेपिताङ्ग MBh. 4, 2095. Bhāg. P. 10, 44, 25.

— अभिप्र sich in Bewegung setzen gegen (acc.), bedrohen: यं मृधो ऽभि प्रवेपैरन् TS. 2, 2, 3, 4. 5, 3, 1.

— संप्र erzittern: संप्रावेपत धन्विनः MBh. 3, 2975. 6, 5789 (संप्रा° ed. Bomb.).

— वि zittern, zucken: das Auge Kauç. 58.

— प्रवि caus. partic. °वेपितः als verbum finitum wurde zum Zittern gebracht, erzitterte R. 7, 19, 22.

— सम् zittern: ते समवेपत गावो वै शिशिरे यथा MBh. 7, 6645. संवेप-माना अवेपथुडुदयति zitternd (vor Kälte) Çāṅkh. Br. 19, 3.

2. विप् (= 1. विप्) 1) adj. innerlich erregt, begeistert; = मेधाविन् Naigh. 3, 15. वैश्वानराय विपो रत्ना विधत्त RV. 3, 3, 1. उशिर्देवानामसि सुक्रतुर्विपाम् 7. 10, 5. वि तर्तूर्यते विपश्चिता ऽर्वा विपो जनानाम् 8, 1, 4. प्र गायत् वहेषाय विपा गिरा mit begeistertem Liede 5, 68, 1; daher unter den Wörtern für वाच् Naigh. 1, 11. Hierher etwa auch RV. 10, 61, 3.

Vgl. विप्र. — 2) f. (eigentlich schwank) Ruthe, Gerte; dünner Stab, Schaft (des Pfeils u. s. w.): विपा वराहमयौघयया हन् RV. 10, 99, 6. अस्तृणा-द्धृणा विपः 8, 32, 7. स पिस्पशति तन्विं श्रुतस्य विपः 6, 49, 12. विपो न यस्यातो वि येद्राहृति सतितः 44, 6 (vgl. 24, 3). विपामयेषु धीतयः। अग्नेः शोचिर्न दिद्युतः vorn an den Schäften ist Schimmer (धीतयः = दीतयः; vgl. 3. धी und 2. दी), wie Feuer strahlen die Geschosse 8, 6, 7. विपो न युष्मा नि युवे जनानाम् wie Ruthen fasse (und knicke) ich 19, 33. अवीता विपो न रूपा अर्यः wie (werthlose) Ruthen oder Reiser 4, 48, 1. Bei der Soma-Bereitung die Stäbe, welche den Boden des Trichters bilden und das Seithuch tragen: एष देवो विपा कृतो ऽति हरांसि धावति RV. 9, 3, 2. पूताः सोमोसो विपा 22, 3. अया चित्ता विपानया हरिः पवस्व धारया bald an diesem, bald an jenem Stabe bemerkbar, rinne ab in gelbem Strahle 63, 12. शुक्रा वपत्यसुराय निर्णिजं विपामये महीयुवः 99, 1. Nach Naigh. 2, 5 so v. a. Finger. Die Commentatoren erklären विप् 1) und 2) mit मेधाविन्, स्तोतर, वेपयितर, पालक, व्यास u. s. w. Zu vergleichen ist etwa lat. vepres.

3. विप्, वेपयति (तेपे) v. l. für व्यप् Dhātup. 32, 95. Hierher zieht BENFEY प्रवेप्यमान, wie die v. l. Pañkāt. ed. orn. 3, 13 st. वेप्यमान hat. in der Bed. verausgibt werdend. Wir wagen es nicht einer solchen verdächtigen Wurzel das Wort zu reden.

विपक्त्रिम (von 1. पच् mit वि) adj. gereift, reif: °ज्ञानगति BHATT. 1, 10.

वैपक्व (2. वि + पक्व) adj. (f. घ्रा) 1) gar gekocht, gar gemacht, gar, gekocht überh.: अशन AV. 5, 29, 6. माषानपःसर्पिषि वा विपक्वान् Vā-rian. Bh. S. 76, 4. अङ्गारेषु विपक्वं मांसम् HALĀJ. 2, 168. सर्वद्रव्याण्य-वहृतानि सम्पक् मिथ्या विपक्वानि गुणं दोषं वा जनयति Suçr. 4, 149, 5. fg. तैल 38, 3. 2, 20, 17. 21. 359, 18. कल्क° 39, 10. 89, 12. — 2) gereift, reif (von Früchten): पञ्च तप्तं तपस्तस्य विपक्वं फलमन्य नः KUMĀRAS. 6, 16. — 3) gereift so v. a. zur vollkommenen Entwicklung gelangt, voll-kommen ausgebildet: °पञ्च Nir. 3, 12. °बुद्धि MBh. 12, 7791. धिया यो-गविपक्वाया Bhāg. P. 3, 6, 38. बहुजन्मविपक्वेन सम्प्रायोगसमाधिना 24, 28. सुविपक्वोयैः 10, 84, 26. अविपक्वबुद्धि 4, 18, 42. अविपक्वकरा Jāṇ. 3, 141. अविपक्वभाव Çāṅd. 79. — 4) gegliht, verbrannt so v. a. voll-kommen vernichtet: अविपक्वकषाय Bhāg. P. 1, 6, 22. 11, 18, 41. — 5) nicht gegliht: लोक्तयुक्तं यथा हेम विपक्वं (= पाकहीनं NILAK.) न विरा-जते MBh. 12, 7712.

1. विपत्त (2. वि + पत्त) m. 1) der Tag des Uebergangs von einer Mo-natshälfte in die andere Kāt. Çr. 4, 3, 25. — 2) Widerpart, Gegner, Feind AK. 2, 8, 2, 11. H. 729. HALĀJ. 2, 300. HARIV. 3013. Kām. Nit. 5, 40. RAGH. 17, 75. Spr. 1946. 2824. KATHās. 6, 129. 9, 19. 11, 8. 27, 144. 44, 7. 43, 380. 46, 227. 58, 119. 63, 168. 73, 61. RĀGA-TAR. 3, 503. 4, 527. 5, 257. 8, 848. 1042. Inschr. in Journ. of the Am. Or. S. 7, 7. Çl. 22. Prab. 2, 12. Bhāg. P. 4, 10, 30. 11, 20. 7, 5, 26. 8, 22, 8. Mārka. P. 23, 14. 27, 18. 48, 16. परस्परविपत्तौ तौ 71, 27. Pañkāt. 171, 10. fg. 210, 18. Hit. 91, 11. 100, 7. KULL. zu M. 7, 106. Nebenbuhlerin RAGH. 19, 20, 22. °रमणी Spr. (II) 1379. — 3) eine entgegengesetzte Behauptung: Gegenbeispiel TAR-kas. 39. 41. Bhāshāp. 72. SARVADARÇANAS. 12, 12. 17, 15. Sāh. D. 122, 10. Schol. zu Kap. 1, 84. 112. KUSUM. 16, 12. 28, 16.

2. विपत्त (wie eben) adj. der Flügel beraubt R. 4, 60, 24.